

תוכן עניינים

פרק א': מבוטחים ותנאים לביטוח - סעיף 75 לחוק	1
1. הדין	1
2. כללי	1
3. "אסיר" - זכותו לקבל את קצבת הנכות בעת מאסרו (סעיף 75(6)) - כללי	2
הפרשנות שיש להחיל בבואנו לפרש הוראת חוק	2
4. עובד	4
5. מסך ההתאגדות	13
6. נפגעי עבודה	13
7. צד שלישי	14
8. תאונת עבודה	14
8.1 כללי	14
8.2 האם תאונת הדרכים הקשה בה נפגע התובע ביום 27.09.14 היא בבחינת תאונת עבודה כהגדרתה בחוק הביטוח הלאומי ואם לאו?	15
8.3 האם נפילתה של התובעת בעת הפסקה בין פיצול יום עבודתה, היא פגיעה בעבודה?	16
8.4 תביעת התובעת, מורה בבית ספר, להכיר בתאונה שאירעה לה בדרכה מבית הספר לרכב שחנה בסמוך לבית הספר	17
8.5 התאונה אירעה בהיות התובעת מצויה עדיין בחצר הבית הפרטי שלה ובטרם החלה את דרכה לעבודה	18
8.6 התובע טען כי הותקף על-ידי עובד אחר בעת שהמתין ברכב מעסיקו. האם הצליח להוכיח התובע כי אירוע התקיפה הוא פגיעה בעבודה?	19
8.7 החלקה על כביש רטוב	19
8.8 תאונה מחוץ לישראל	21
8.9 התובעת נפלה במדרגות בבניין בו מתגוררת בתה, לטענתה בדרכה לעבודה	21
8.10 אירוע ירי כתאונת עבודה	21
8.11 תאונת דרכים כתאונת עבודה	21
8.12 הוראות שונות בקשר לחלות ביטוח נפגעי עבודה והתפתחות הפסיקה בעניין - בעל שליטה או דירקטור בחברה	22
9. הסעיף מרחיב את המונח "תאונת עבודה" ומכליל בו גם אירוע אשר אירע למבוטח תוך כדי ועקב נסיעתו או הליכתו לעבודה ממעונו ולמעונו. מאחר שמדובר בחריג, יש לפרש את הסעיף כמכסה רק את הסיכונים הקשורים לדרך	24
10. עצמאי	29
11. עובד זר	31
12. אירוע חריג	32

13.	זכות המעביד	32
14.	"עובד עצמאי"	33
35	פרק ב': עובד בחוץ לארץ - סעיף 76 לחוק	
43	פרק ג': חובת רישום לעובד עצמאי ולעובד לשעה - סעיף 77 לחוק	
43	1. הדין	
43	2. כללי	
47	3. עובד לשעה בעבודה	
48	4. מתן הענקה - סעיף 387 לחוק לביטוח לאומי	
49	5. ההלכה הפסוקה	
55	פרק ד': הוראות מיוחדות לסוגי מבוטחים - סעיף 78 לחוק	
57	פרק ה': פגיעות בעבודה - סעיף 79 לחוק	
57	1. הדין	
57	2. כללי	
57	3. הוכחת קיומה של התאונה	
61	4. הוכחת קשר סיבתי בין התאונה לבין עבודת התובע	
62	5. תאונת עבודה - עובד	
63	6. עובד חברת כוח אדם - פעילות ספורטיבית	
7	7. חידוש הלכה - יש להכיר בפגיעה על רקע פלילי עקב "טעות בזיהוי"	
64	8. פגיעה במסגרת משחק כדורגל שלא בתחום העיסוק - התביעה נדחתה	
79	פרק ו': דוגמאות פגיעות שונות בעבודה - סעיף 79 לחוק	
81	1. פגיעה בגב	
82	2. אוטם שריר הלב	
82	3. סחרחורת - עובדת ניקיון	
84	4. אירוע מוחי	
88	5. החלקה	
88	6. מחלת מקצוע - פגיעה בשמיעה	
89	7. מחלת עור	
89	8. רשימה "סגורה"	
92	9. פריצת דיסק	
99	10. חוות-דעת רפואית	
100	11. שכר-טרחה של המומחה הרפואי מטעם בית-הדין	
100	12. שיהוי בהגשת התביעה למוסד לביטוח לאומי	
101	13. תורת המיקרוטראומה	
104	14. מינוי מומחים	
107	פרק ז': אירועים תאונתיים - סעיף 79 לחוק	
107	1. כללי	
108	2. גב שנתפס במהלך עבודה	

3.	יציאת תובע לתפילה ונפילה הינה פעולה שנילווית לעבודה	108
4.	נפילה	109
5.	תובע כעצמאי	109
6.	אירוע חריג	110
7.	בעל חנות רהיטים - נפילת מזנון כבד על ידו	110
8.	נהג אוטובוס - עליה על במפר גדול וחבלה בכתף	111
9.	מנכ"ל חברת הסעות - פנה לבנק לבצע הפקדות ואחר כך לעבודה	113
10.	מכונאי - הרמת צמיגים - חילוץ מנוע - בעיות גב	114
11.	עובד מעדניה - תקיפה	116
12.	עובד בסניף שופרסל - נפגע בעודו נוהג על אופנוע	117
13.	האם אירוע שוד ייחשב כתאונת עבודה?	118
14.	פגיעה מירי מידי כוחות צה"ל	118
15.	קניות לשבת לקשישה בה טיפלה במסגרת עבודתה בעמותת מטב - החלקה בקניון	123
16.	פגיעה במסגרת טיול מאורגן במקום העבודה	125
17.	יום גיבוש	126
18.	פגיעה במסגרת השתלמות מקצועית	126
19.	נפילה במדרגות הבית	132
20.	משחק כדורסל	133
21.	תקיפה	135
22.	פגיעה על המדרכה בדרך	137
23.	עבודה לצרכים אישיים	138
24.	אי-ביטוח כעובד שכיר	140
25.	היעדר פירוט מדויק במסמכים רפואיים	140
26.	תאונה בדרך הביתה מהעבודה	141
27.	תאונת עבודה לפי סעיף 79 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ח-1995	142
28.	תאונת אופנוע בשעת לילה מאוחרת	145
29.	מתווך נדל"ן	149
30.	תגרה	149
31.	פגיעה אורטופדית	150
32.	תביעה לגמלה	152
33.	בעלי שליטה	152
34.	פגיעה ביד, זרוע, כתף, אצבעות ומרפק ימין כפגיעה בעבודה	152
35.	השתלמות	153
36.	סטיה קלה בדרך	154
37.	יסודות התאונה	154
38.	יסודות התאונה	155
39.	זכות לקצבה או מענק	155

40.	תורת המיקרוטראומה	156
41.	המבחן המעורב	156
42.	תקיפה	157
43.	משקל לחוות-דעת של מומחה רפואי	157
44.	השתלמויות	157
45.	נהג אוטובוס	158
46.	מצב רפואי	158
47.	פגיעה במסגרת טיול מטעם חוג משוטטים שאורגן יחד עם עובדי החברה	
-	הטיול לא אורגן על-ידי מקום העבודה	159
48.	נפילה בשביל פנימי בבית המגורים - לא הוכרה כתאונת עבודה	164
49.	אירוע חריג בעבודה, של התרגזות חריפה וויכוח עם עובדו. אי-הוכחת האירוע החריג	168
50.	טיול משפחות - לא הוכחה, זיקה סבירה בין הטיול לעבודת המערערת, ואין הצדקה להכיר בו כ"פעילות נלווית לעבודה" בהתאם לפסיקה	180
51.	אוטס לב - אי-הוכחת אירוע חריג ודחיית הערעור ופסיקת הוצאות נגד המערער	180
52.	פירוק מכלולים מספינות, שיפץ אותם והחזיר אותם לספינות. כאבי גב - הערעור התקבל - הוכרה כתאונת עבודה	186
53.	הקשר הסיבתי בין התאונה והליקויים - ערעור נדחה	192
54.	כבאי - היעדר קשר סיבתי בין הליקויים לתאונה - פגיעה בגב בגב תחתון	201
55.	הכרה במחלת סרטן המעי הגס כפגיעה בעבודה - לא עלה בידי המערער לחצות את המשוכה הראשונה של הוכחת "קשר סיבתי" בין תנאי עבודתו לבין המחלה בה לקה - הערעור נדחה	208
56.	התובע לא הרים את הנטל להוכיח קיומו של אירוע תאונתי	231
57.	לפי תורת המיקרוטראומה ניתן להכיר ב"תאונה", המקנה זכות לגמלאות, לא רק כאשר מדובר במקרה חד-פעמי שמתלווים אליו סימנים מובהקים של מכה, חבלה או הפעלת כוח חיצוני כלשהו, אלא גם בצירוף של מקרים (פגיעות) שכל אחד מהם הוא בעל אופי "תאונתי", שניתן לאיתור בזמן ובשטח ואשר הצטברותם גורמת לפגיעה ולנזק - מיקרוטראומה. התובע הרים את הנטל המוטל עליו	231
58.	אירוע מוחי - לא הוכח אירוע חריג - התביעה נדחתה	231
59.	עוזר חלוקה לנהג - הרמת משקל - אי-הוכחת הקשר הסיבתי	236
60.	מחלת מקצוע - כפות ידיים - עבודה בביוב ומים - השימוש בכפפות לעבודה	241
61.	האם יש בתשתית העובדתית, כדי להקים את הדרישות שנקבעו לצד מחלת המקצוע שבפריט 13 ו/או האם הונחה תשתית עובדתית למיקרוטראומה?	245

62. המבחן הנוהג להיותו של אוטס שריר הלב בגדר "תאונה בעבודה" הינו מבחן "האירוע החריג".....	246
63. האם סביר יותר כי התובעת נדבקה במקום העבודה מאשר בסביבה אחרת?.....	247
64. סתירות בגרסת התובעת.....	248
65. האם מתקיימת תשתית עובדתית להכיר בפגיעה בצלעותיו של התובע כתאונה בעבודה לפי סעיף 79 לחוק? האם התובע הרים את נטל ההוכחה לתביעתו?.....	249
66. התובע טען כי בדרכו ממקום עבודתו בתל-אביב לטייבה לרכישת ציוד לעסק נפגע בתאונת דרכים אולם, לא הוכח כי בעת התאונה התובע היה בדרכו לעניין הקשור למקום העבודה או בדרכו למקום העבודה.....	250
67. האם עלה בידי התובע להוכיח תשתית עובדתית של ביצוע פעולות חוזרות ונשנות, דומות במהותן, בתדירות גבוהה ולמשך זמן, עד אשר גרמו לפגיעה בצווארו, גבו וכפות ידיו וייחשבו כתאונת עבודה על-דרך המיקרוטראומה?.....	252
68. אלמלא היה התובע בדרכו למקום עבודתו ברור כי לא היה נפגע בתאונה.....	254
69. האם עלה בידי התובע להוכיח כי מנגנון החבלה כלל גם חבלת צוואר וחבלת ראש?.....	255
70. מידת חריגותו של האירוע.....	257
71. האם עלה בידי התובע להניח תשתית עובדתית של עמידה ממושכת על רגליו אשר גרמו לפגיעה ברגליו (דליות ואי-ספיקה ורידית) וייחשבו כתאונת עבודה על-דרך המיקרוטראומה?.....	258
72. התובע לא הציג ראיות חיצוניות אשר תומכות בטענותיו בנוגע לתנאי עבודתו.....	259
73. שאלת קרות האירוע התאונתי הנטען על-ידי התובע.....	260
74. צרידות כפגיעה בעבודה.....	261
75. סוגיית ההידבקות בנגיף הקורונה במקום העבודה.....	262
76. קשר סיבתי על בסיס החמרה בין התאונה.....	263
77. הליקויים שמהם סובל התובע מקורם בשינויים ניווניים ואין כל עדות לממצא חבלתי וזאת בניגוד לטענת התובע.....	264
78. קיים קשר סיבתי בסבירות של מעל 50% בין עבודת התובעת לצרידות וכי מדובר בתהליך המתפתח לאט במשך שנים רבות.....	265
79. טיבו של מבחן ה"אירוע החריג" או "המאמץ החריג" שנדרש להוכיחו בתביעות להכרה באירוע לב כפגיעה בעבודה.....	266
80. האם עלה בידי התובע להוכיח תשתית עובדתית של ביצוע פעולות חוזרות ונשנות, דומות במהותן, בתדירות גבוהה ולמשך זמן, עד אשר גרמו לפגיעה במרפקיו וכתוצאה מכך לתסמונת "התעלה הקוביטלית" וייחשבו כתאונת עבודה על-דרך המיקרוטראומה?.....	267

81. עבודת התובעת כללה מגוון פעולות שלא מקימות תשתית עובדתית לפגיעה מסוג מיקרוטראומה אשר ניתן למשול אותן לטיפות מים המטפטפות על סלע, כפי שדורשת הפסיקה	269.....
82. האם עלה בידי התובע להוכיח תשתית עובדתית של ביצוע פעולות חוזרות ונשנות, דומות במהותן, בתדירות גבוהה ולמשך זמן, עד אשר גרמו לפגיעה בצווארו ובגבו וייחשבו כפגיעה בעבודה על-דרך המיקרוטראומה?	270.....
83. אין מחלוקת שהתובע נפגע באשכיו כתוצאה מהמכה שקיבל משלמה אחראי המשמרת שלו במהלך עבודתו, ועל-כן קמה החזקה הראייתית לפי סעיף 83 לחוק לפיה תאונה זו היא עקב העבודה אלא אם הוכח ההיפך	271.....
84. יש להכיר בחבלה בשיניים כקשורה לתאונה שהתרחשה	271.....
85. תרומת תנאי עבודתה של התובעת על התפתחות תסמונת תעלה כפית היא נמוכה מאוד	272.....
86. כעובד עצמאי הנטל המוטל על התובע להוכיח את תביעתו הוא נטל מוגבר, שכן הפסיקה קבעה בעניין זה כי על עובד עצמאי לא חלה חזקת הסיבתיות הקבועה בסעיף 83 לחוק, לפיה "תאונה שאירעה לעובד תוך כדי עבודה רואים אותה כתאונה שאירעה גם עקב העבודה, אם לא הוכח ההיפך"	274.....
87. במקרה נדון התובע לא הרים את הנטל המוטל עליו להוכיח את טענתו בדבר קיומו של אירוע	274.....
88. התובע לא פנה לטיפול רפואי לא ביום האירוע, לא בימים ובשבועות שלאחריו	275.....
89. האם תנאי עבודתו של התובע כמכונאי רכב מקימים תשתית עובדתית למיקרו טראומה בנוגע לליקוי בגבו?	276.....
90. התובע הניח תשתית עובדתית מספקת להכרה בפגיעה בכפות הידיים דו"צ (שינויים ניווניים) ממנה הוא סובל כמחלת מקצוע או כפגיעת עבודה על-פי תורת המיקרוטראומה	277.....
91. יש להוכיח רצף בביצוע התנועות, המשתרע על פני פרק זמן או פרקי זמן משמעותיים במהלך שגרת העבודה	278.....
92. אין לקבל תביעה על-סמך עדותו של התובע בלבד, במיוחד כאשר הוא הודה כי לאירוע הנטען לא היו עדים	279.....
93. לא עלה בידי התובע להוכיח כי עבודתו הייתה כרוכה בביצוע תנועות חוזרות ונשנות דומות במהותן לפרק זמן משמעותי מתוך יום עבודה או כי ביצע סדרה של פעולות שחזרה על עצמה, אשר ניתן לחלץ ממנה תנועה דומה חוזרת ונשנית למשך זמן משמעותי מיום עבודה רגיל	280.....
94. באילו נסיבות יהיה מקום להוציא מהגדרת "תאונת עבודה", תאונה שהיא נגזרת של אירוע פלילי?	280.....
95. לא מתקיים אף אחד מהרכיבים המנויים בסעיף 79 לחוק - לא רכיב התאונה, ולא רכיב הקשר לתאונה	282.....

96. התשתית העובדתית הנדרשת כתנאי להכרה בפגיעה בעבודה במסגרת תורת המיקרוטראומה מחייבת הוכחת קיומן של פגיעות זעירות שכל אחת מהן הסבה נזק זעיר בלתי הדיר, עד שהצטברות הנזקים הזעירים הללו זה על גבי זה הביאה בסיכומם הכולל לנזק הממשי הפוגע בכושר עבודתו של הנפגע.....	283
97. יצירת דחק אצל התובע.....	283
98. האם עבודתו של התובע כנהג אוטובוס, כפי שהוכחה לפנינו, מקימה תשתית עובדתית למיקרוטראומה בנוגע לליקוי הנטען בגבו?.....	283
99. כאשר מדובר בתנוחה לא נוחה אשר לה מייחסים את הפגיעה ולא בתנועה, לא מתקיימת תשתית עובדתית למיקרוטראומה.....	285
100. על-פי הדין, על-מנת שהמקרה יוכר כפגיעה בעבודה "מן ההכרח לקבוע קודם כל קיומו של אירוע חריג בחיי עבודת המבוטח המצדיק מינוי מומחה רפואי".....	286
פרק ח': פגיעות שונות - סעיף 79 לחוק.....	287
1. טיפול שיניים.....	287
2. מצב נפשי.....	287
3. מחלת פרקינסון.....	287
4. אירוע לב.....	288
5. עיניים.....	289
6. אירועים אורטופדיים.....	289
7. סוכרת.....	291
8. אירוע מוחי.....	291
9. ליקוי שמיעה.....	291
10. פגיעה בעבודה.....	291
11. התאבדות.....	292
פרק ט': חזקת תאונת עבודה - הפסקה וסטיה - סעיפים 80-81 לחוק.....	293
1. הדין.....	293
2. כללי.....	294
3. הפסקה או סטיה.....	312
4. הפסקה וסטיה (סעיף 81(א) לחוק).....	313
5. ההלכה הפסוקה.....	324
פרק י': התנהגות ברשלנות - סעיף 82 לחוק.....	337
פרק י"א: חזקת הסיבתיות - סעיף 83 לחוק.....	339
1. הדין.....	339
2. כללי.....	339
3. סעיף 83 סיפא לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995.....	351
4. "ניכוי מצב קודם" - נכות מעורבת (עקב התאונה ושלא קשורה לתאונה).....	352
5. ההלכה הפסוקה.....	354

פרק י"ב: בקע מפשעתי - סעיף 84 לחוק	365
1. הדין	365
2. כללי	365
3. הרמת בלוני גז	367
4. העמסת סחורה/הרמת משא	368
5. "מאמץ בלתי-רגיל"	369
6. "מאמץ בלתי-רגיל" ומינוי מומחה רפואי	369
7. היעדר פניה לטיפול רפואי תוך 72 שעות מיום הופעת הבקע	370
8. שיקול-הדעת של המוסד לביטוח לאומי	371
9. הרמת עגלה במשקל כבד	373
10. הרמת מזגן ופירוקו	378
11. בקע מפשעתי	382
פרק י"ג: ליקוי שמיעה - סעיף 84א לחוק	385
1. הדין	385
2. כללי	385
3. טנטון - סעיף 84א(ב) לחוק הביטוח הלאומי	386
4. סעיף 84א(א)(2) לחוק הביטוח הלאומי	388
5. סעיף 84א(ב) לחוק הביטוח הלאומי	389
6. סעיף 84א(ב)(1) לחוק הביטוח הלאומי	389
7. סעיף 84א(ב)(3) לחוק הביטוח הלאומי	389
8. ההלכה הפסוקה	390
פרק י"ד: מחלות מקצוע - סעיף 85 לחוק	401
1. הדין	401
2. כללי	401
3. תורת המיקרו-טראומה	402
4. תביעה כספית והצהרתית	405
5. עישון	405
6. בגב, בצוואר, בכתפיים, רגל ימין ויד שמאל	405
פרק ט"ו: גמלאות בעין - זכות לגמלאות בעין - ריפוי - החלמה ושיקום - שיקום מקצועי - סעיפים 86-91 לחוק	413
1. הדין	413
2. כללי	414
3. תקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי לנפגעי עבודה), התשכ"ח-1968	416
4. הוצאות רפואיות	417
5. ריפוי - סעיף 87 לחוק הביטוח הלאומי	417
6. טיפולי שיניים	418
7. הוצאות רפואיות - קרם ידיים, משחות, סבון ושמפו	418
8. פיצוי בגין תרופות שאינן מכוסות	419

9. הוצאות נסיעה - סעיף 87(ג) לחוק הביטוח הלאומי.....	419
10. החלמה ושיקום - סעיף 88 לחוק הביטוח הלאומי - החלמה ושיקום של מורה.....	419
11. הדרכים למתן ריפוי, החלמה ושיקום רפואי - סעיף 89 לחוק הביטוח הלאומי - הודעת צד ג'.....	420
12. הדרכים למתן שיקום מקצועי - סעיף 90 לחוק הביטוח הלאומי - עזרה לעתיד.....	421
13. יחסי המוסד עם נותן הגמלאות - סעיף 91 לחוק הביטוח הלאומי.....	422
14. רפואה משלימה.....	423
15. עתירה למימוש גמלאות בחמי מרפא בהתאם לסעיף 86 לחוק.....	429
16. טענת התיישנות.....	432
17. דחיית ההכרה ביקום מקצועי.....	437
18. מימון תותבת אלקטרונית - דחיית התביעה.....	439
19. מכשיר ביתי לניטור קרישה.....	449
20. הזכות לטיפול סיעודי.....	450
פרק ט"ז: דמי פגיעה - הזכות לדמי פגיעה ותחומיה - סעיף 92 לחוק.....	451
1. הדין.....	451
2. כללי.....	451
3. נטל ההוכחה - סעיף 92 לחוק.....	455
פרק י"ז: שלושה ימים ראשונים - סעיף 93 לחוק.....	457
פרק י"ח: תקופת הזכאות הראשונה - סעיף 94 לחוק.....	459
פרק י"ט: המקבל תמורת דמי פגיעה - סעיף 95 לחוק.....	461
פרק כ': אסיר ועציר - סעיף 96 לחוק.....	463
פרק כ"א: שיעור דמי פגיעה - סעיף 97 לחוק.....	465
פרק כ"ב: חישוב שכר עבודה רגיל - סעיף 98 לחוק.....	467
1. הדין.....	467
2. כללי.....	467
3. נטל ההוכחה על העובד.....	468
פרק כ"ג: מבוטח שהוא גם עובד וגם עובד עצמאי - סעיף 99 לחוק.....	471
פרק כ"ד: התקנת תקנות - סעיף 100 לחוק.....	473
פרק כ"ה: דמי פגיעה מופחתים - סעיף 102 לחוק.....	475
פרק כ"ו: קצבה או מענק לנכה עבודה - סעיף 103 לחוק.....	479
1. הדין.....	479
2. כללי.....	479
3. זכות לקצבה או למענק.....	480
פרק כ"ז: זכות לקצבה או למענק - סעיף 104 לחוק.....	483
פרק כ"ח: חישוב קצבת נכות לנכה שדרגת נכותו 100 אחוז - סעיף 105 לחוק.....	485

פרק כ"ט: קצבת נכות לנכה עבודה שדרגת נכותו פחותה מ- 100 אחוז - סעיף 106 לחוק	487
פרק ל': מענק לנכה עבודה שדרגת נכותו 9 אחוז או יותר אך פחות מ- 20 אחוז - סעיף 107 לחוק	489
1. הדין	489
2. כללי	489
3. פגיעה בעבודה	492
פרק ל"א: הצמדה למדד - סעיף 110 לחוק	493
פרק ל"ב: גמלאות מיוחדות - סעיף 112 לחוק	495
פרק ל"ג: מענק במקום קצבה - סעיף 113 לחוק	503
1. הדין	503
2. כללי	503
3. מנגנון ההיוון	510
4. סמכות פקיד התביעות (סעיף 114 לחוק)	510
5. עליה בנכות המזכה לקצבה	510
פרק ל"ד: הגדלת קצבה לבני 18 ו- 21 - סעיף 115 לחוק	513
פרק ל"ה: ניכוי הוצאות כלכלה - סעיף 116 לחוק	515
פרק ל"ו: הגדלת קצבת נכות - סעיף 117 לחוק	517
פרק ל"ז: קביעת דרגת נכות - סעיף 118 לחוק	519
1. הדין	519
2. כללי	519
3. ההבחנה בין סעיף 298(א) לבין סעיף 118(א) לחוק הביטוח הלאומי	524
4. היחס בין סעיף 118 לחוק הביטוח הלאומי לבין תקנה 36 לתקנות (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956	524
5. טרשת	525
6. פגיעה בגב	525
7. מסקנות שונות	526
8. פגיעה בעבודה	526
9. קביעה חלוטה	526
10. סמכות וועדה רפואית	527
11. ליקוי	527
12. אוטם שריר הלב	528
13. פוליו	528
14. עמוד השדרה	529
פרק ל"ח: דרגת נכות שאינה יציבה - סעיף 119 לחוק	531
פרק ל"ט: סייג לקביעת דרגת נכות - סעיף 120 לחוק	533
1. הדין	533
2. כללי	533
3. בלטים דסקליים	535

4. ועדת הערערים.....	535
5. תאונת עבודה.....	535
6. מצב נפשי.....	536
7. התערבות בית-הדין.....	536
פרק מ': התחשבות בנכות קודמת - סעיף 121 לחוק	537
פרק מ"א: ערר - סעיף 122 לחוק	549
1. הדין.....	549
2. כללי.....	549
3. תקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956.....	557
פרק מ"ב: ערעור - סעיף 123 לחוק	561
1. הדין.....	561
2. כללי.....	561
3. הערכאה המוסמכת.....	562
4. פגימה אורטופדית.....	567
5. סמכות הוועדה.....	567
פרק מ"ג: קביעת דרגה - תנאי לתובענה - סעיף 124 לחוק	569
פרק מ"ד: קביעת הוצאות מחיה ולינה - סעיף 125 לחוק	571
פרק מ"ה: סמל ותעודה לנכי עבודה - סעיפים 126 עד 129 לחוק	573
פרק מ"ו: גמלאות לתלויים בנפגעי עבודה - סעיפים 130-131 לחוק	575
1. הדין.....	575
2. כללי.....	576
3. "אשתו בשעת מותו" - דחיית התביעה.....	576
4. ההבחנה בין סעיף 130(א)(3) ל- 130(א)(4) לחוק.....	577
5. סעיף 131 לחוק - שלושה יסודות מצטברים.....	578
פרק מ"ז: שיעור קצבת תלויים - סעיף 132 לחוק	581
1. הדין.....	581
2. "שלושה ילדים ויותר" - סעיף 132(5)(ג) לחוק.....	582
3. חישוב קיצבת התלויים - סעיף 132 לחוק.....	582
פרק מ"ח: עניינים שונים	585
1. מענק לאלמנה - סעיף 133 לחוק.....	585
2. קצבה למפרע לבן זוג תלוי - סעיף 134 לחוק.....	585
3. אלמנה שחזרה ונישאה - סעיף 135 לחוק.....	585
4. קצבה כשיש תלויים אחרים - סעיף 136 לחוק.....	588
5. תלויים חלקיים - סעיף 137 לחוק.....	588
6. תקנות בדבר תשלומים וחלוקתם - סעיף 138 לחוק.....	589
7. גבול הקצבאות - סעיף 139 לחוק.....	589
8. הגדלת קצבת תלויים - סעיף 140 לחוק.....	589
9. הצמדת קצבת תלויים למדד - סעיף 141 לחוק.....	589

10.	מענק ליתום שהגיע למצוות - סעיף 143 לחוק	590.....
11.	הכשרה מקצועית ודמי מחיה לאלמנה ויתום - סעיף 144 לחוק	590.....
12.	הפחתת גמלה, השהיתה או שלילתה - סעיף 145 לחוק	590.....
13.	ביקורת - סעיף 146 לחוק	590.....
14.	פקודת הפיצויים לעובדים - סעיף 147 לחוק	592.....
15.	ארגון יציג ודמי חברות - סעיף 148 לחוק	593.....
16.	מימון פעולות בטיחות בעבודה - סעיף 149 לחוק	594.....
17.	דיווח לכנסת לעניין תאונות עבודה - הוראת שעה - סעיף 149א לחוק	595.....
18.	עניינים שונים - תמצית ההלכה הפסוקה	596.....
18.1	קיים שוני בין עובד שכיר לעובד עצמאי - על עובד עצמאי לא חלה חזקת הסיבתיות שבסעיף 83 לחוק הביטוח הלאומי לפיה תאונה שאירעה לעובד תוך כדי עבודה רואים אותה כתאונה שאירעה גם עקב העבודה, כך שעליו חובת ההוכחה שהתאונה אירעה לו תוך כדי עיסוקו במשלח ידו ועקב עיסוקו במשלח ידו	596.....
18.2	אין בידו לקבל את טענת המוסד לפיה יש למנות מומחה אחר או נוסף. הלכה למעשה, המומחה לא חרג מהותית מהתשתית העובדתית שנקבעה על ידי בית הדין האזורי, וגם אלמלא אותה חריגה אם זו היתה קיימת, עומדת על כנה קביעתו כי קיים קשר סיבתי בין האירוע החריג לאוטם בליבו של המשיב	596.....
18.3	לא ניתן להרכיב את חוק ההתיישנות (ולמעשה את סעיפי הארכת תקופת ההתיישנות) על סעיף 296 לחוק. סעיף 296 לחוק מכיל הסדר שלם ועצמאי בקשר לתקופה בעדה תשולם גמלה ועניינו בזכות המהותית לתשלום הגמלה, ואין להרכיב עליו את הוראות חוק ההתיישנות שעניינן האפשרות הדיונית לממש זכאות. לשון אחר, זכות שאינה קיימת מבחינה מהותית אינה קמה לתחיה מכוח הוראות חוק ההתיישנות	596.....
18.4	השימוש במונח "נטל הוכחה מוגבר" בהקשר של עצמאי נעשה בפסיקה בשני הקשרים: הראשון, כאשר התאונה מתרחשת באזור "דו-מהותי", למשל בביתו של העצמאי. הגיונם של דברים יפה גם לשכיר הנפגע באזור "דו-מהותי". השני, בהקשר של הנטל הכפול המוטל על עצמאי, שלא כזה המוטל על עובד שכיר, להוכיח גם את יסוד ה"עקב", גם אם עלה בידו להוכיח את יסוד ה"תוך כדי"	596.....
18.5	מבחינה מהותית, שאלת התפרשותה של תאונת עבודה על מעשה אלימות כרוכה בבחינת הרקע למעשה האלימות ומידת זיקתו לעבודה	597.....

18.6 כוונת המערער לעלות לביתו לצורך מקלחת והחלפת בגדים למדי עבודה - אינה מנתקת את הזיקה התעסוקתית מפעולת פילוס השלג במהלכה נפגע. במקרה דנן הפגיעה אירעה במהלך ועקב פילוס השלג לצורך נסיעה לעבודה וטרם יצאה מן הכוח אל הפועל הכוונה ליטול הפסקה. יחד-עם-זאת, בהפסקה המתוכננת התקיים יסוד הסמיכות במקום ובזמן, שכן היא אמורה הייתה להתבצע בבית מגוריו ולמשך כשעה; בהתחשב במאמץ הפיזי הכרוך בפילוס השלג והסכנה להירטבות במהלכה הרי שההחלטה מלכתחילה שלא לבצע במדי עבודה של שוטר - מצויה במתחם הסביר, ואין לצפות מהמערער לפנות את השלג במדי משטרה על-מנת שיוכל לנסוע עם סיום הפינוי ללא הפסקה לירושלים; תכלית ההפסקה - קרי מקלחת ולבישת מדי העבודה מצויה במתחם הסביר, ואין המדובר בהפסקה לצורך פעולה עצמאית אחרת (כגון, אימון ספורט ביתי) או בפעולה אחרת החורגת ממתחם הסביר 597.

18.7 נסיבותיו האינדיווידואליות של העותר אינן מצדיקות התערבות. טענתו העובדתית של העותר לאי-ידיעתו על הפגיעה שאירעה לו במשך כחמש שנים - נדחתה על-ידי שתי ערכאות, באופן מנומק ומפורט ובהתבסס על העדויות שנשמעו לפני בית-הדין האזורי 597.

18.8 בענייננו, לאחר שסקר את הפסיקה הנוהגת בהקשר הנדון, קבע בית-הדין הארצי לעבודה כי בנסיבות העניין דנן, יש להשקיף על התאונה שאירעה למשיב ככזו שנגרמה לו תוך כדי ועקב עובדתו אצל מעסיקו, וכי אין בעובדה שנהג בצורה רשלנית כדי לשנות ממסקנה זו. אינני סבור כי בקביעה זו נפלה טעות מהותית או נגרם למל"ל אי-צדק המצדיק את התערבותנו 598.

18.9 יסוד הכרחי לקיום תאונת עבודה הוא עצם קיומה של תאונה. הנטל להוכחת התאונה מוטל על התובע. על התובע להביא לפחות ראשית ראיה לקרות אירוע תאונתי במסגרת עבודתו 598.

18.10 הלכה פסוקה היא שבשאלות רפואיות יסמוך בית-הדין את ידיו על חוות-דעת המומחה ומסקנותיו ולא יסטה מהן אלא-אם-כן קיימת הצדקה עובדתית או משפטית יוצאת דופן לעשות כן 598.

18.11 הנטל על עצמאי הוא מוגבר שכן חזקת הסיבתיות לא חלה עליו, אולם אין משמעות הדבר כי לא יוכל להוכיח שהיה בדרכו לעבודה בזמן קרות התאונה, אלא עליו להרים את הנטל 598.

18.12 מיקרוטראומה הינה חריג לכלל, יציר הפסיקה אשר מפורש בצמצום. כמיקרוטראומה תוכר פעולה חוזרת ונשנית אשר מבוצעת במשך זמן ממושך שוב ושוב ברציפות בדומה לטפטוף טיפות מים על סלע 598.